

Meslek Yüksekokullarında Nitelikli İşgücü Yetiştirmek İçin 3+1 Eğitim Modeli

*¹Prof. Dr. Mehmet SARIBIYIK

Sakarya Üniversitesi Meslek Yüksekokulları Koordinatörü

*²Faculty of Engineering, Department of Civil Engineering Sakarya University, Turkey

Address: Faculty of Engineering, Department of Civil Engineering Sakarya University, 54187, Sakarya TURKEY. E-mail address: mehmet.s@sakarya.edu.tr , Phone: +90 (264) 295 67 38 Fax: +90 (264) 295 54 54

1. Mesleki Eğitimin Önemi

Ülkelerin gelişmesi ve kalkınmasına katkıda bulunabilmek için, yüksek verimi gerçekleştirecek bilgi/beceri ve iş alışkanlıklarına sahip nitelikli insan gücünün yetiştirilmesi gerekmektedir.

Geleceğimizin teminatı olan gençlerimize gerekli bilgi, beceri, davranış ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlanmasında ve iş dünyasının ihtiyaç duyduğu nitelikli insan gücünün yetiştirilmesinde profesyonel organizasyon olan Mesleki Eğitimin önemi oldukça büyüktür.

Özellikle Türkiye gibi hızla gelişen ülkelerde genç nüfusun da artmasıyla ortaya çıkan en önemli sorunlardan biri de vasıfsız iş gücü sorunudur. Bu durum şüphe yok ki bir takım toplumsal sorunlarla birlikte ülke ekonomisini de olumsuz yönde etkilemektedir. Mesleki eğitimle birlikte iyi yetişmiş insan gücü, oluşabilecek bu olumsuzlukları azaltacağı gibi ülkenin ekonomisine, kaliteli mal ve hizmet üretimlerine de önemli katkılar sağlayacaktır.

2. Meslek Yüksekokullarının Sanayi ve Üretime Katkıları

Sanayi ve işletmelerin ihtiyaç duyduğu nitelikli insan gücünü yetiştiren en önemli kaynaklardan biri de meslek yüksekokullarımızdır. Büyüyen Türkiye Ekonomisi'nin uluslararası pazarlarda rekabet gücünün yükseltilmesi ancak meslek yüksekokullarımızda yetişen nitelikli elemanlarla üretilen mal ve hizmetlerle mümkün olabilecektir.

Sanayi sektöründeki teknolojik gelişmeler, kas gücü yerine beyin gücünün önemini ortaya çıkarmaktadır, dolayısıyla ezbere dayalı sistemin yerine öğrenen, bilgiyi yorumlayan, kullanan ve yeni teknolojiler üreten insana ihtiyaç daha da ön plana çıkmaktadır.

3. Sakarya Üniversitesi Meslek Yüksekokullarında 3+1 Eğitim Modeline Geçiş

Türkiye'de işgücü piyasası ile meslek yüksekokulları arasında istihdama yönelik öğretim programları geliştirilmekte ve projeler çerçevesinde bazı üniversitelerde atölye ve laboratuvarlar kurularak öğrencilerin uygulama eksiklikleri giderilmeye çalışılmaktadır. Başlangıç aşamasında oldukça faydalı olan bu uygulama zamanla sanayinin gerisinde kalmakta ve kendini yenileyememektedir.

Sakarya Üniversitesi olarak bu olumsuzlukları ortadan kaldırmak, insanımızın eğitim seviyesini ve niteliğini yükseltmek için Üniversite Sanayi İşbirliği çerçevesinde eğitim sistemimizde yeni düzenlemeler yapmaya devam ediyoruz.

Sakarya Üniversitesi Meslek Yüksekokulları Müdürlerimiz ile birlikte yapılan uzun çalışmalar sonucunda, Meslek Yüksekokullarındaki öğrencilerimizin istihdamına yönelik olarak yetişmelerini sağlamak amacıyla 3+1 Eğitim Modelini geliştirdik. 44 farklı programın ders içeriklerinde yapılan düzenleme ile eğitim öğretimin 3 döneminin okulda ders, 1 döneminin işletmelerde uygulamalı olarak alınmasını

öngören Model, Üniversitemiz Senatosunda alınan karar ile 2011-2012 Eğitim Öğretim Yılında uygulamaya geçmiştir. Bu çerçevede işbirliği protokolleri imzalanmıştır. (Protokol detayları için: www.muys.sakarya.edu.tr)

4. 3+1 Eğitim Modelinin Yararları

Bu projenin öğrenci, istihdam sektörü, öğretim elemanları (Üniversite) ve toplum olmak üzere dört ana grup üzerinde fazlaca yararı olacaktır.

4.1 Öğrenciye Yararları

Mezun olmadan önce iş ortamında bulunan öğrenci açısından bakıldığında;

- Öz güveni artacak, sorumluluk duygusu ve çalışma alışkanlıkları gelişecektir.
- Bilgileri uygulama ile bütünleştirerek uygulama becerisine sahip olacaktır.
- Sorumluluk artacak, takım çalışması yapabilme yeteneğini kazanacaktır.
- Günün teknolojisini görerek yetiştiği için iş bulma imkanı kolaylaşacaktır.
- Gelecek ile ilgili hedeflerini şekillendirecek ve kariyer planlaması yapacaktır.
- İş dünyasının gerçekleri ile tanışacak ve uyum süreci hızlanacaktır.
- Kendi parasını kazanmanın hazzını tadacaktır.
- Kendini tanıyacak ve yeteneklerinin farkına varacaktır.
- İş hayatının tüm şartlarını daha erken öğrenecektir.
- İşletmelerde karşılaşılan sorunlara çözüm aramaya başlayacaktır.
- Takım çalışmalarında bulunan öğrenci kişisel gelişimini tamamlayabilecektir.
- Aynı alanda mezun olanlar arasında rekabet avantajı elde etmiş olacaktır.
- Özgeçmişinde 4 aylık bir iş deneyiminin yanı sıra, yeni iş başvurularında referans olacak iş dünyasının seçkin insanlarıyla tanışmış, sosyal ağlar kurmuş olacaktır.

4.2 İstihdam Sektörüne Yararları

İstihdam Sektörü açısından olaya bakıldığında;

- Sektörlerin nitelikli eleman konusunda alt yapılarını oluşturmaları sağlanacak.

- İşe almayı düşündüğü elemanı kısa sürede tanıma fırsatı bulacaktır.
- Eğitim Programları iş dünyasının gereksinimlerine göre güncellenecektir.
- İş dünyası ile akademik personelin kaynaşması sağlanacaktır.
- İşletmeler, çalışanların işe başlangıç eğitim yükünden kurtulacaktır.
- İşe başlayan elemanların daha kısa sürede işe adaptasyonu sağlanacaktır.
- Ek bir maliyete katlanılmadan işgücü elde edilecektir.
- İşletmelerin Ar-Ge teşviklerinden yararlanması sağlanacaktır.

4.3 Öğretim Elemanlarına (Üniversiteye) Yararları

Öğrencileri kontrol için işletmeye gidecek öğretim elemanları (Üniversite) açısından bakıldığında;

- Öğretim elemanlarının bilgi ve tecrübesinden sanayi sektörleri yararlanacak.
- Eğitim programlarının düzenlenmesinde sanayinin ihtiyaçları dikkate alınacak.
- Uygulamada yetersiz olan teorik bilgiler tamamlanıp, güncellenecektir.
- Üniversite, iş dünyası ile daha rahat ilişki içine girebilecektir.
- İş dünyasının pratikte yaşadığı sorunlara çözümler üretilecektir.
- Yapılan araştırmalarla sorunlara çözüm üretmeye başlanacaktır.
- Üniversite-İş dünyası iş birliği ile Ar-Ge faaliyetleri artacaktır.
- Mezun ettiği öğrencilerinin kolay ve iyi imkanlarla iş bulması nedeniyle tercih edilen bir üniversite olacaktır.

4.4 Topluma Yararları

Toplum açısından bakıldığında ise;

- Topluma ekonomik yönden bağımsız bireyler kazandırılacaktır.
- İşbirliği ile ülke kalkınması hızlanacak ve işsizlik oranı azalacaktır.
- Çocukları vasıflı olarak yetişen ailelerin kendine güveni artacaktır.
- Tüm kesimlerin birbiri ile etkili iletişimi sağlanacağı için yenilikler hızlı biçimde gerçekleşecek ve

ülkemizde katma değerli malların üretimi hızlanacaktır.

- Toplum ve üniversite işbirliği ile istihdam ve işgücü gibi eğitsel ve toplumsal gereksinimleri gidermede yardımcı olacaktır.
- Ülke ekonomisi ve kalkınmasında önemli bir unsur olan çalışma barışı sağlanarak, üniversite ve iş dünyasının mesleki doyumu ve iş tatminini artıracaktır.
- Toplumun tüm kesimlerinin karşılıklı etkileşim ve iletişimi sağlanacağı için yenilikler hızla gelişecektir.

Sonuç olarak, istihdamın sağlıklı bir şekilde sağlanması süreci olumlu şekilde etkileyecek, toplumun geleceğe bakış açısı olumlu yönde değişecektir.

5. Modelin Uygulanması

Meslek Yüksekokulu öğrencilerimizin istihdama yönelik yetişmelerini sağlamak amacı ile Sakarya Üniversitesi bünyesindeki Meslek Yüksekokullarında yer alan programlarda eğitim öğretiminin; **3 döneminin okulda ders, 1 dönemin işletmelerde uygulamalı** olarak yapılması ile öğrencilerimizi iş ve meslek hayatına hazırlamaktayız.

Meslek Yüksekokulu öğrencileri, eğitimleri süresince kazandıkları bilgi ve deneyimlerini, “Mesleki Uygulamalar” dersi adı altında kamu/özel kurum ve kuruluşlarda uygulamalı eğitimle pekiştirme imkânı bulacaklardır.

Eğitim Modeline göre öğrencilerimiz, 3 dönem teorik ve uygulamalı dersleri okul ortamında, dördüncü dönem mesleki uygulama dersini **Mesleki Uygulamalar Yönergesi**'ne göre akademik takvime uygun olarak 3. veya 4. dönem süresince 16 hafta ve tam zamanlı olarak yapacaklardır. (Mesleki Uygulamalar Yönergesi için www.muys.sakarya.edu.tr)

Öğrencilerin uygulama yapmak üzere iş yerlerine gönderilmesi için ilk iki dönem sonundaki genel ağırlıklı not ortalamasının en az 1.80 olması şartı aranacaktır. Dolayısı ile bu şartı sağlayamamış öğrenciler, işletmelerde yürütülecek olan iş yeri eğitimine gidemeyeceklerdir.

Öğrenci sayımızın fazla olduğu ve destek verecek işletme sayısının yetersiz olduğu programlar dikkate alınarak, üçüncü ve dördüncü yarıyılıda görevleri derslerin her iki dönemde de açılması, öğrencilerimizin bir kısmının mesleki uygulama dersini üçüncü dönemde diğer kısmının ise dördüncü dönemde işletmelerde almaları sağlanacaktır. (Ders planları için : www.ebs.sakarya.edu.tr)

Yaz dönemlerinde yapılan endüstri stajlarının, statüsü daha da genişletilerek daha profesyonel ve işyeri şartlarının oluşturduğu kurallar içinde uygulanması sağlanacak, bu çerçevede öğrencilerimizin 30 işgünü stajı ile işletmelerdeki uygulama deneyimleri artırılmış olacaktır.

Mesleki uygulamanın amacına uygun bir şekilde yapılabilmesi için öğrencilerin takip ve denetimi, görevlendirilecek sorumlu bir öğretim elemanı tarafından yapılacaktır. Öğrenciler başarılı/başarısız (YT/YZ) olarak değerlendirilecek olup, başarılı olmak için 100 üzerinden en az 65 almaları gereklidir. Başarı notu sorumlu öğretim elemanı ve işletme yetkilisi tarafından değerlendirme formları ile ortak belirlenecek ve “Mesleki Uygulamalar” dersinden başarısız olan öğrenciler dersi tekrar almak zorunda kalacaktır. (Değerlendirme Formları için: www.muys.sakarya.edu.tr)

6. Ücret

13.02.2011 tarih ve 6111 sayılı kanunun 61, 62, 63 ve 64. maddeleri ile 3308 Sayılı Mesleki Eğitim Kanununun 3. maddesinin “j” bendi 18, 23 ve 24. maddelerinde yapılan değişiklikle mesleki ve teknik eğitim yapan yükseköğretim kurumları (6111 sayılı Kanunun 61 inci maddesiyle 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanununun 3 üncü maddesinin (j) bendine “orta öğretim kurumları” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve mesleki ve teknik eğitim yapan yükseköğretim kurumları” da bu kanun kapsamına alınmıştır. Dolayısıyla yükseköğretim kurumları öğrencilerinin de 3308 sayılı kanununa göre işletmelerde mesleki eğitim yapabilecekleri gibi bu kanunun verdiği hak ve menfaatlardan de yararlanmalarına imkân sağlanmıştır. Ayrıca, 506 Sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'na göre öğrencilerin iş ve meslek hastalıklarına karşı sigorta işlemleri Sakarya Üniversitesi tarafından yapılacaktır.

İşletmenizde mesleki eğitim yapan öğrencilere ücret ödeme hususu 3308 Sayılı Mesleki Eğitim Kanununun 25'inci maddesine göre yapılacak olup, bu doğrultuda öğrencilere ödenecek ücretler her türlü vergiden müstesnadır. (13/02/2011-6111/64 mad.) “Ancak, işletmelerde meslek eğitimi gören örgün eğitim öğrencilerine, asgari ücretin net tutarının on ve üzerinde personel çalıştıran işyerlerinde yüzde 30'undan, ondan az personel çalıştıran işyerlerinde yüzde 15'inden, aday çıracak ve çırağa yaşına uygun asgari ücretin yüzde 30'undan aşağı ücret ödenemez.” Ayrıca “Aday çıracak, çıracak ve öğrencilere ödenecek ücretler her türlü vergiden müstesnadır.” hükmü yer almaktadır.